

Бойчук І. Д. Особливості запровадження модульної технології навчання у професійній освіті фармацевтів / І. Д. Бойчук // Педагогічна Житомирщина. Науково-методичний журнал. – Житомир, 2006. – № 3. – С. 62–63.

І. Д. Бойчук
заступник директора з навчальної роботи
Житомирського базового фармацевтичного
коледжу ім. Г. С. Протасевича

Особливості запровадження модульної технології навчання у професійній освіті фармацевтів

Формування ринкових відносин і демократизація суспільного життя визначили зміну цільових орієнтирів професійної освіти. Економічна нестабільність, постійні зміни законодавства, неврегульованість ринку праці значно підвищують вимоги до підготовки спеціалістів, забезпечення їх конкурентоспроможності.

Нові типи суспільних відносин зумовлюють розробку і впровадження інших підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців фармації. Інтеграційний процес передбачає впровадження європейських норм і стандартів у фармацевтичній освіті. Перед вищою фармацевтичною освітою стоїть важливе завдання: забезпечити перехід до кредитно-модульної та стимулюючої системи навчання (ECTS), що є однією з умов входження національної системи освіти до спільного європейського простору. Кредитно-модульна система навчання спрямована на реалізацію положень Концепції розвитку фармацевтичної освіти України, галузевих стандартів з напрямку „Фармація” та вимог Болонської конвенції.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу підготовки фахівців відкриває нові можливості в системі вищої фармацевтичної освіти. Вона сприяє створенню умов для самореалізації особистості як соціально важливого члена суспільства, задовольняє потреби держави у кваліфікованих спеціалістах фармації, надає можливість підготовки освічених, мобільних, самостійних в прийнятті рішень, відповідальних за результати своєї діяльності фахівців.

З вересня 2005 року в Житомирському базовому фармацевтичному коледжі розпочато підготовку бакалаврів фармації у комплексі з Національним фармацевтичним університетом (м. Харків), який входить до переліку навчальних закладів з проведення експерименту по запровадженню кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Відповідно в коледжі процес навчання на бакалавраті проходить саме за вказаною системою.

Протягом 2005-2006 навчального року, вивчаючи та узагальнюючи досвід вищих навчальних закладів та набутий досвід впровадження нової системи навчання в коледжі можна зробити припущення щодо умов ефективного запровадження кредитно-модульної системи та визначити, що провідними з них є: функціонування системи взаємодії навчальний заклад – студент – роботодавець; кваліфікований науково-педагогічний потенціал коледжу; запровадження модульно-рейтингової системи організації навчального процесу; детальний аналіз результатів навчальної діяльності студентів, індивідуалізація навчання.

Набутий досвід та проведене дослідження проблеми створення педагогічних умов запровадження кредитно-модульної системи навчання дозволяє припустити, що найбільш ефективною є модульна технологія навчання в поєднанні з рейтинговою системою оцінювання знань та вмінь студентів на перехідному етапі до впровадження кредитно-модульної системи.

Модульна технологія передбачає чітке планування всіх видів діяльності студента, структурування навчального матеріалу з виділенням окремих модулів і організацію навчальної роботи та контроль рівня знань, умінь та навичок з кожного модуля. Побудова навчального курсу за модульним принципом надає йому чіткої послідовності, логічності, системності.

Що ж являє собою модульна технологія навчання?

З'явилась вона порівняно недавно. Уперше про неї йшлося на Всесвітній конференції ЮНЕСКО з освіти дорослих у Токіо, де ця технологія була рекомендована як найбільш придатна для безперервного навчання. У наш час цінність цієї технології для різних вікових груп та систем навчання стала загально визнаною.

У педагогічній науці проблемі модульної технології навчання присвячені вітчизняні та зарубіжні дослідження. Модуль у цих дослідженнях:

- фрагмент теми, який відповідає конкретній педагогічній меті (І.Ф. Прокопенко);
- самостійні частини програми, які об'єднуються навколо певної ідеї і містять близькі за змістом одне або декілька фундаментальних понять, законів (А.М. Алексюк);
- логічно побудовані самостійні розділи навчального матеріалу, котрі об'єднуються за спеціальними ознаками (С.І. Куликов);
- самостійна планомірна одиниця навчальної дисципліни, яка допомагає досягнути чітко окреслених цілей (В.Г. Гольдшміт);
- цільовий функціональний вузол, в якому об'єднані навчальний зміст і технологія оволодіння ним (П.А. Юцявичене).

Значна більшість формулювань визначає, що **модуль є логічно завершеним фрагментом змісту навчальної дисципліни (навчального матеріалу теми, розділу тощо).**

Модульне навчання – це педагогічна технологія, яка передбачає перегляд змісту навчання, вибір форм, методів і засобів навчання, організацію самостійної роботи, діагностику і контроль рівня знань, умінь та навичок за модульним принципом.

Модульне навчання – це пакет науково адаптованих програм для індивідуального навчання, що оптимізує на практиці академічні та особисті досягнення студента з певним рівнем попередньої підготовки. Воно повинно здійснюватись за окремими функціонально-автономними вузлами, відображеними в змісті, організаційних формах і методах, тобто за модулями, призначення яких – розв'язання конкретного кола психологічно-педагогічних завдань.

В основі модульного навчання лежить розробка модульного варіанту програми з дисципліни. В процесі фахової підготовки фармацевтів пропонується скласти модульні програми за сукупністю таких принципів:

- цільове призначення інформаційного матеріалу (повинно відповідати освітньо-кваліфікаційній характеристиці підготовки фармацевта);
- поєднання комплексних, інтегрованих і часткових дидактичних цілей;
- повнота навчального матеріалу в кожному модулі (відповідно освітньо-професійної програми підготовки фармацевта);
- відносна самостійність елементів модуля;
- реалізація зворотного зв'язку;
- оптимальна передача інформаційного й методичного матеріалу.

Сутність модульної технології навчання повинна полягати в тому, що той, хто навчається, має можливість більш самостійно працювати над запропонованою навчальною програмою, яка включає цільовий план дій, банк інформації, навчально-методичне забезпечення поставлених дидактичних цілей.

Існують різновиди модульної системи, один з яких отримав розвиток у Німеччині. Модуль (за німецькою термінологією) сприймається в ній як програмно-змістовна одиниця, що є відносно замкнутим відрізком навчання. Великі терміни навчання (курси) можуть бути розділені на багато дидактично впорядкованих (з огляду на їх цілі, зміст,

засоби й методи) одиниць програми. Поділ курсу на модулі сприяє успішному досягненню професійної кваліфікації. Підготовка нової програми в модульній системі потребує значно більше зусиль, ніж у традиційній предметній системі.

Вона містить чотири фази:

1. Підготовка вихідної бази (матеріальні засоби, рівень кваліфікації викладача, а також аналіз матеріалу викладання з урахуванням його застосування в модульному варіанті).
2. Оцінювання передбачуваних результатів і операціоналізація цілей, а також можливість їх досягнення та перевірки.
3. Розроблення дидактичного матеріалу або перекладання каталога цілей на діяльність з навчання, що включає роботу педагога, друковані видання й засоби навчання.
4. Перевірка сконструйованої програми з метою уточнення відповідності реальних досягнень передбачуваним результатам і можлива ревізія модулів.

Практичний термін навчання є постійним, але для окремих студентів може бути скороченим, залежно від рівня опанування навчальною програмою. Технологія модульного навчання передбачає варіативність та гнучкість. Вона базується на єдності принципів системного квантування, проблемності та модульності.

У коледжі, на час запровадження кредитно-модульної системи навчання, прийнято найбільш уживане поняття, в якому **модуль – це науково обґрунтований і логічно завершений фрагмент (одиниця) навчального матеріалу (розділу, теми), який відповідає конкретній дидактичній меті.**

Модульна технологія дозволяє створити оптимізовану складову моделі педагогічної технології, яка професійно забезпечує особистісну освіту, значно посилює мотивацію навчання та його якість, активізує самостійну роботу студентів, створює умови для розвитку індивідуальних здібностей студента, допомагає контролювати рівень засвоєння матеріалу кожного студента. Така технологія навчання є однією з найсучасніших для реалізації мети та завдань професійної підготовки фахівців, яка надає викладачам такі можливості:

- персоналізування технології навчання;
- урахування міжпредметної інтеграції у викладанні дисциплін;
- урахування індивідуальних здібностей студентів, виявлення та розвиток їхніх творчих здібностей та якостей;
- використання різноманітних організаційних форм і методів активного навчання;
- організації планування та стимулювання самостійної роботи студентів;
- співробітництва та співтворчості викладачів і студента;
- спрямування на формування мобільності знань, гнучкості та критичного мислення;
- диференціювання навчального матеріалу;
- діагностування та оцінювання рівня якості підготовки студентів на певному етапі навчання.